

GENERATIES: DE ZESTIGERS GEVEN WE ONS GELD AAN DE KINDEREN OF VERBRASSEN WE HET LIEVER ZELF?

Jammer, de erfenis is op!

22 JULI 2016 OM 03:00 UUR | [Ruben Mooijman](#)

Het is een trend die steeds populairder wordt: de erfenis opmaken of weggeven. Alleen blijkt de Belgische wet soms een spelbreker.

De familie Sting: de meisjes erven niets.

De Britse zanger Sting (64) maakt er geen geheim van wat er met zijn erfenis zal gebeuren. Die zal er namelijk niet zijn. Hij en zijn vrouw zijn van plan om niets na te laten aan hun kinderen. Het fortuin van 180 miljoen pond gaan

ze opmaken en weggeven. ‘Mijn kinderen moeten werken voor hun geld. Ze weten dat, en ze vragen me nooit om geld. Dat waardeer ik erg aan hen.’

Het is een houding die ook in Vlaanderen steeds meer opgang maakt. Waarom zuinig leven en geld nalaten aan je kinderen, als die al ruimschoots in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien? Tijdens een bijeenkomst die de Belgische notarisfederatie een paar maanden geleden organiseerde, was de informatiesessie met als titel ‘Hoe ontferf ik mijn kinderen?’ een van de populairste onderdelen. Notarissen krijgen er veel meer vragen over dan voorheen.

Maar tussen droom en daad staan niet zozeer praktische bezwaren, dan wel wetten in de weg. Wat Sting aankondigde, ligt in België moeilijk. ‘In de Angelsaksische wereld is de vrijheid om zelf over je erfenis te beslissen, veel groter dan bij ons’, zegt Marnix Puype van Testament.be, een organisatie die promotie voert voor het nalaten van geld aan goede doelen. ‘Kinderen onterven kan in België niet zomaar.’

Soepelheid

Het Belgische erfrecht verschilt inderdaad van het Angelsaksische, bevestigt Bart Van Opstal van de notarisfederatie. ‘Het belang van de kinderen is in België goed beschermd. Daardoor is het deel van de erfenis waar je zelf vrij over kunt beschikken, beperkt. Dat is in heel continentaal Europa de gangbare praktijk. Maar het klopt dat er wel een grote vraag is naar meer soepelheid.’

Concreet kan één kind nooit minder erven dan de helft van de nalatenschap. Twee kinderen kunnen wettelijk

aanspraak maken op twee derde, en drie kinderen op driekwart. Als er meer dan drie kinderen zijn, blijft het gereserveerde deel driekwart. ‘Wij zijn er voorstander van om dat gereserveerde gedeelte af te schaffen’, zegt Marnix Puype. ‘Het is uiteindelijk je eigen geld, waarom zou je daar niet mee mogen doen wat je wil?’

Het Belgische erfrecht is niet langer toegesneden op de maatschappelijke realiteit, vindt ook specialiste erfenissen Ann Maelfait van het advocatenkantoor Rivus. ‘Het is achterhaald. Niet alleen omdat mensen meer vrijheid willen om over hun eigen geld te beschikken, maar ook omdat er meer opnieuw samengestelde gezinnen zijn.’

De regering beseft dat er iets moet gebeuren, en heeft de hervorming van het erfrecht opgenomen in het regeerakkoord. Vooral Open VLD heeft zich ingezet om dat voornemen in de praktijk te brengen. Een groep liberale politici onder leiding van Carina Van Cauter heeft zelfs al een wetsvoorstel ingediend. ‘Enerzijds willen de mensen een zo groot mogelijke vrijheid over de eigen erfenis, maar anderzijds verwachten ze ook een zo groot mogelijke bescherming als ze zelf erven’, stelt zij vast.

Uit een onderzoek van de Koning Boudewijnstichting bleek eerder dit jaar dat 86 procent van de Belgen voorstander is van meer vrijheid, maar tegelijk vond 67 procent dat een deel van de erfenis automatisch naar de kinderen moet gaan. En om het nog ingewikkelder te maken, vindt 54 procent dat het mogelijk moet zijn om een kind te onterven.

Van Cauter stelt voor om voortaan, ongeacht het aantal kinderen, de helft van de nalatenschap vrij te kunnen

besteden. Ook maakt het voorstel meer individuele regelingen mogelijk via een erfrechtovereenkomst. De mogelijkheid om kinderen te onterven is in het voorstel niet voorzien, maar wel om ouders te onterven die hun kinderen overleven. Ze hoopt dat de nieuwe regeling eind dit jaar rond kan zijn.

Saint-Tropez

Een manier om de kinderen de facto te onterven, is natuurlijk om alles gewoon op te maken. Dat is wettelijk perfect mogelijk. ‘Als je elke dag op restaurant wil gaan, in het duurste hotel kan verblijven of een jacht in Saint-Tropez koopt, dan kan dat allemaal’, zegt Ann Maelfait van Rivus. ‘Je mag onbeperkt uitgeven, maar je mag niet onbeperkt wegschenken. Dat is eigenlijk het perverse van de huidige wet.’ Schenkingen worden na het overlijden beschouwd als een soort voorschot op de erfenis. Als er niets overblijft voor de kinderen, kunnen zij de schenkingen aanvechten.

Toch zijn maar weinig mensen aan het einde van hun leven geneigd om alles over de balk te gooien. ‘Er is juist eerder schrik om onvoldoende over te houden, nu oudedagsvoorzieningen duurder worden en de pensioenen onzeker zijn geworden’, zegt Maelfait. ‘De mensen zijn voorzichtig geworden.’

De toenemende vraag naar het onterven van kinderen heeft volgens haar ook veel te maken met de langere levensverwachting. Het Belgische erfrecht dateert nog uit de napoleontische tijd, toen het belangrijk was dat kinderen na de dood van hun ouders in hun onderhoud konden voorzien. Maar tegenwoordig blijven mensen zo

lang leven, dat bij hun dood de kinderen zelf vaak al op gevorderde leeftijd zijn. Dan zijn de kleinkinderen logischere kandidaten voor een erfenis. Sinds een paar jaar is dat inderdaad mogelijk, alleen mogen de erflaters dat niet zelf beslissen. Het zijn de kinderen die de erfenis kunnen verwerpen ten voordele van hun eigen kinderen. Maar het is een weinig flexibele regeling die ook fiscaal niet zo aantrekkelijk is, en het succes ervan blijft beperkt, zegt Ann Maelfait.